

COMMERCIELE VISBESTANDEN BINNEN VEILIGE REFERENTIEWAARDEN

Auteur Kelle Moreau
(Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek – Visserij)

Lector Filip Volckaert
(KU Leuven)

> WAAROM DEZE INDICATOR?

De toenemende vraag naar visserijproducten leidde tot overbevissing, waardoor soorten achteruitgaan of zelfs dreigen te verdwijnen. Sinds 2010 wordt een toestand van 'Maximale Duurzame Opbrengst' (*maximum sustainable yield of MSY*) gehanteerd als het te bereiken gezonde populatieniveau, o. m. voor de visbestanden uit de Noordzee (waar mogelijk tegen 2015). Een visbestand wordt hierbij gedefinieerd als een groep individuen van de betreffende soort die zich onderling voortplanten, maar niet met andere bestanden van dezelfde soort. Onder de MSY-toestand wordt verstaan, dat de biomassaniveaus van de betrokken bestanden voldoende hoog zijn, om de Maximale Duurzame Opbrengst te produceren. Bij het oogsten van deze extra productie, moeten de individuele visbestanden dus voldoende groot blijven, om hun voortplantingspotentieel te behouden. Ook de visserijmogelijkheden in de daaropvolgende jaren mogen dus niet in het gedrang komen. MSY is dan ook een beheersinstrument, dat een gezonde toestand van geëxploiteerde visbestanden op lange termijn beoogt. In een duurzaamheidskader is het bijgevolg uitermate relevant.

> WAT ZEGT DEZE INDICATOR?

Het beoordelen van visbestanden in MSY-context bestaat uit het toetsen van de biomassa (*spawning stock biomass* of SSB is de biomassa van dat deel van de populatie dat zich kan voortplanten) en de visserijsterfte (F) aan de bestandsspecifieke MSY-referentiewaarden voor deze beide parameters. Opdat ze een positieve score zouden kunnen krijgen, geldt voor elk van de bestanden dat SSB groter moet zijn dan de MSY-referentiewaarde voor biomassa ($MSY B_{trigger}$) én dat F kleiner moet zijn dan de MSY-referentiewaarde voor visserijsterfte (F_{MSY}). De indicator beschrijft dan het aantal bestanden, dat de gezonde MSY-toestand in een gegeven jaar bereikt heeft, en de evolutie van dat aantal door de jaren heen. Voor vele visbestanden zijn de referentiewaarden echter nog niet bekend. Daarom kan deze indicator enkel die bestanden opnemen, waarvoor het MSY-referentiekader wél bekend is. Dit komt neer op de bestanden van de volgende 7 soorten: haring, kabeljauw, schelvis, koolvis, makreel, schol en tong. Er zijn nog 2 redenen, om bij de interpretatie enige voorzichtigheid aan de dag te leggen. Sinds 2010 is het referentiekader gewijzigd. Voordien golden andere – overwegend minder strenge – doelstellingen. Verder wordt een aantal van de beoordeelde visbestanden volgens gefaseerde plannen beheerd, die in de huidige fase grenswaarden voor SSB en F hanteren, die verschillen van de MSY-doelen (vnl. uit socio-economische overwegingen).

> WAT ZIJN DE RESULTATEN?

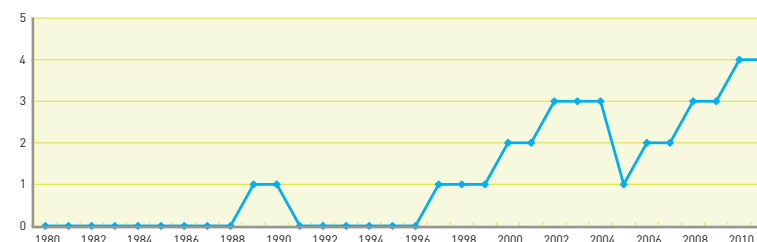
Voor alle jaren in de periode 1980-2011 geeft Grafiek 1 het aantal van de 7 geselecteerde bestanden weer, dat de MSY-toestand bereikt heeft. De toestand van de betrokken bestanden werd hiertoe, voor de hele tijdreeks, getoetst aan de momenteel bekende MSY-referentiewaarden. Het is duidelijk dat de indicator een positieve evolutie vertoont. Daarbij steeg het aantal bestanden in MSY-evenwicht sinds 2005 tot een historisch maximum van 4 gezonde bestanden (haring, schelvis, koolvis en schol) in 2010-2011. Sinds 2006 scoort het makreelbestand positief voor het biomassacriterium, maar het kent nog een te hoge visserijsterfte. De bestanden van kabeljauw en tong scoorden de laatste jaren nog negatief op beide criteria.

> WAT VOOR DE TOEKOMST?

Het herstel van steeds meer visbestanden toont aan, dat de huidige manier van beoordeling en de implementatie van adviezen werken. Bovendien zal de overstap naar de volgende fase van de beheersplannen het aantal gezonde bestanden naar alle verwachtingen verder opdrijven. Verder moet het MSY-kader voor steeds meer bestanden bekend raken. Aangezien gemengde visserijen meerdere soorten samen bevissen, zal een belangrijke methodologische verbetering erin bestaan, om beheersplannen voor meerdere soorten tegelijk op te stellen, in tegenstelling tot de huidige, individuele soortbenadering.

Hoewel momenteel slechts 7 Noordzeevisbestanden aan het MSY-referentiekader getoetst kunnen worden, vertoont de indicator 'aantal commerciële visbestanden binnen veilige referentiewaarden' een positieve evolutie. Het aantal gezonde visbestanden steeg sinds 2005 tot een historisch maximum van 4 (haring, schelvis, koolvis en schol) in 2011. Het makreelbestand scoort sinds 2006 positief voor het biomassacriterium, maar kent nog een te hoge visserijsterfte. De bestanden van kabeljauw en tong scoorden de laatste jaren nog negatief op beide criteria.

Grafiek Aantal commerciële visbestanden uit de Noordzee binnen veilige referentiewaarden of in gezonde MSY-toestand (ten opzichte van een totaal van 7 beoordeelbare bestanden)

bron: Bestandsbeoordelingen International Council for the Exploration of the Sea (ICES)

Tabel Commerciële visbestanden uit de Noordzee binnen veilige referentiewaarden of in gezonde MSY-toestand (situatie 2011)

KABELJAUW / TONG	MAKREEL	F_{MSY}	NIET DUURZAAM BEVIST	LAAG -> VISSERIJSTERFTE -> HOOG
	HARING / SCHELVIS / KOOLVIS / SCHOL		DUURZAAM BEVIST	
MSY $B_{TRIGGER}$				
VERMINDERD VOORTPLANTINGSPOTENTIEEL	INTACT VOORTPLANTINGSPOTENTIEEL			
LAAG -> BIOMASSA PAAI STAND -> HOOG				

bron: Bestandsbeoordelingen International Council for the Exploration of the Sea (ICES)